

КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

Либерализация на електроенергийния пазар в България Ролята на регулатора

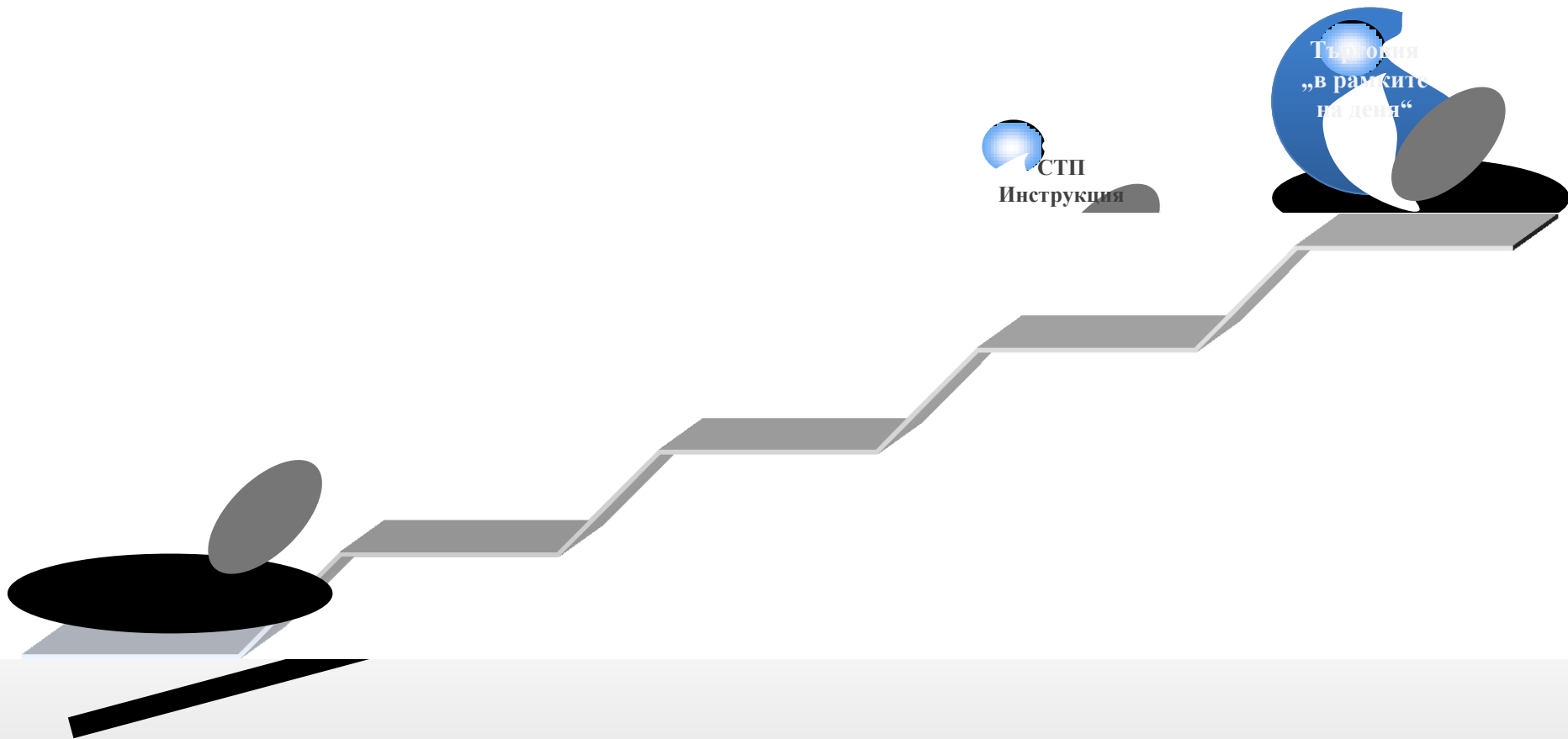
Доц. д-р Иван Н. Иванов
Председател на КЕВР

София, 11 април 2018 г.

Предприети реформи за либерализация на пазара

СТП
Инструкция

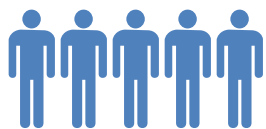
Търговия
„в рамките
на деня“

Състояние на пазара на електрическа енергия за 2017 г.

Свободен пазар 2017 г.

57 %

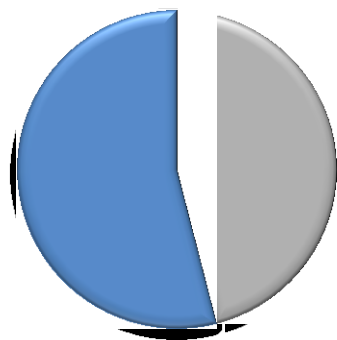
- *Вътрешен пазар – 43 %*
- *Износ – 14 %*

Регулиран пазар 2017 г.

43%

- *Вътрешен пазар – 34 %*
- *Технологични разходи – 9 %*

**Брой потребители, сменили
доставчика си през 2017 г.**

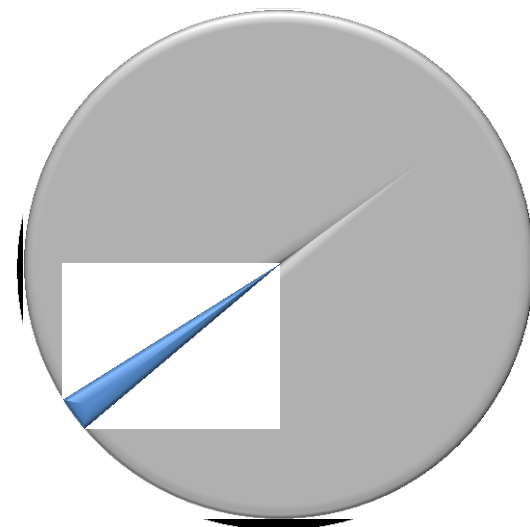
13 506

Състояние на пазара на електрическа енергия за 2017 г.

✓ Клиенти на регулиран пазар

✓ Клиенти на свободен пазар

Състояние на пазара на електрическа енергия

Структура

Пазар при
двустранни
договори

Пазар ден
напред

Пазар в
рамките на
деня

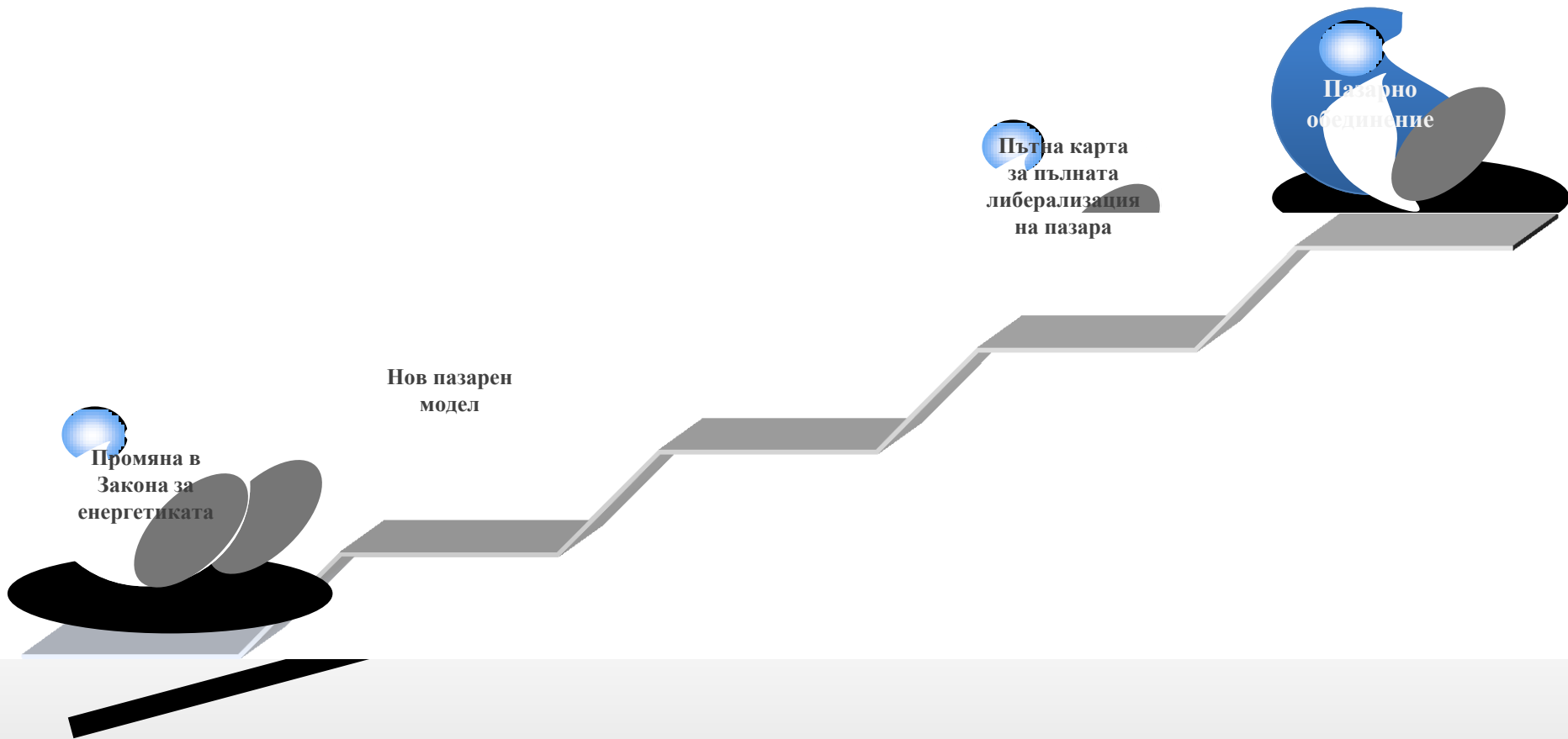
Пазар на
спомагателни
услуги

Пазар за
разпределяне на
междузонова
преносна
способност
ЈАО

Извънборсов
пазар
(вторичен)

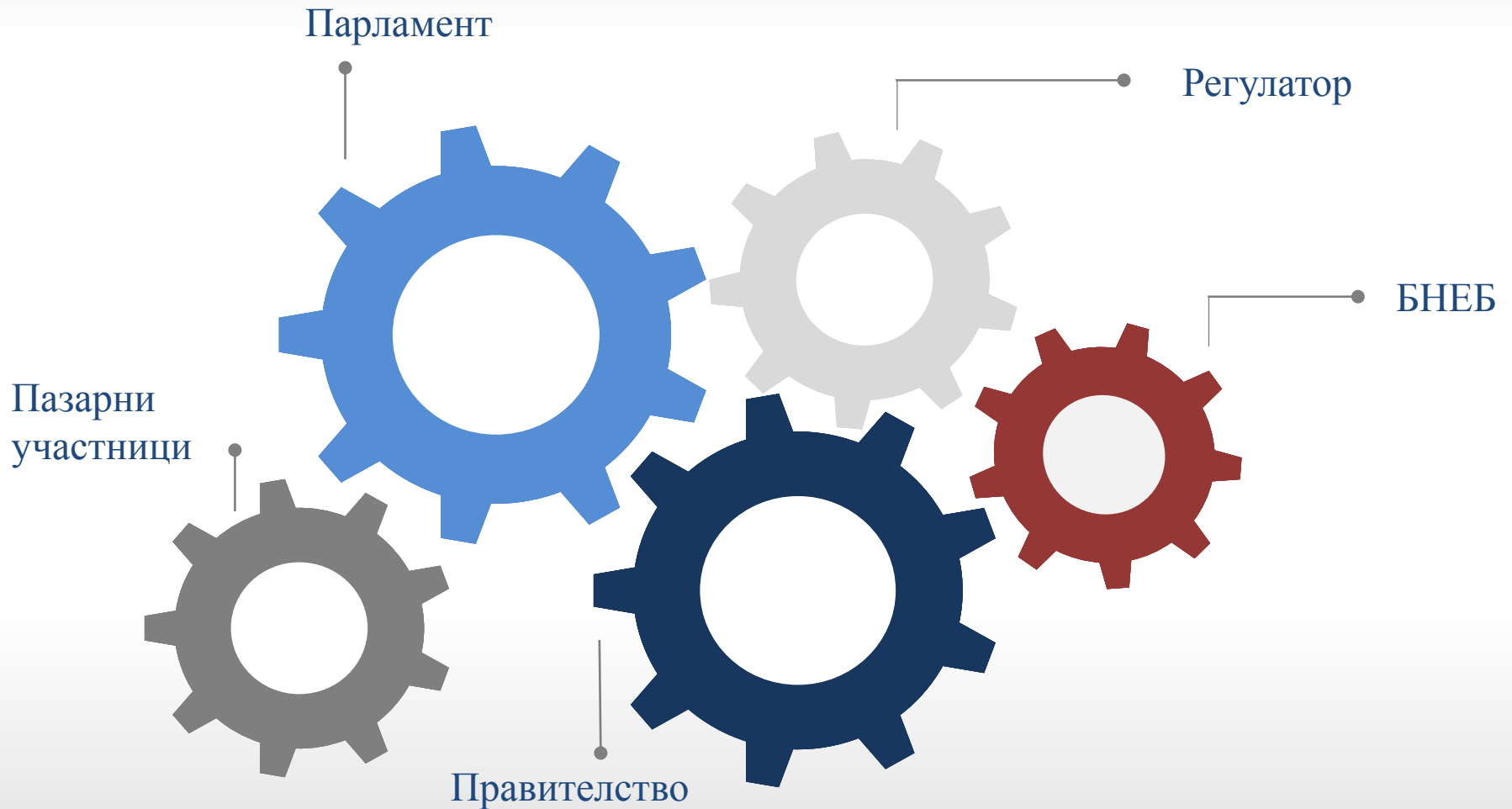

Необходимите реформи за пълна либерализация на пазара

Съвместни усилия

Промяна в Закона за енергетиката

- **Поставяне на основи за премахване на „единствен купувач“ (НЕК)**
- **Замяна на преференциалните цени с премия за производители над 4 MW**
- **Повишаване на ликвидността на БНЕБ**
- **Купуване на технологичните загуби от БНЕБ**
- **Централизирана търговия чрез организиран борсов пазар**

Пътна карта към пълна либерализация на пазара

- **Нова енергийна стратегия**
- **Предоговаряне на дългосрочното изкупуване на електроенергия**
- **Защита на енергийно уязвимите потребители**
- **Премахване на кръстосаното субсидиране**
- **Въвеждане на модела „demand-response”**
- **Излизане на всички небитови потребители на свободен пазар**
- **Отпадане на регулираните цени за битовите потребители**

Потребителите – активни участници на пазара за електрическа енергия (prosumers):

Да се създадат условия, които да позволят на потребителите:

- Да участват в балансирането на системата
- Да произвеждат електрическа енергия от възобновяеми източници
- Да използват енергията за собствени нужди
- Да продават електрическата енергия
- Да се организират в енергийни кооперативи

Справедливи сделки за потребителите

Потребителите – в центъра на енергийния пазар
Премахване на неравнопоставеността спрямо енергийните
компани, чрез:

Потребители

Енергийни
компани

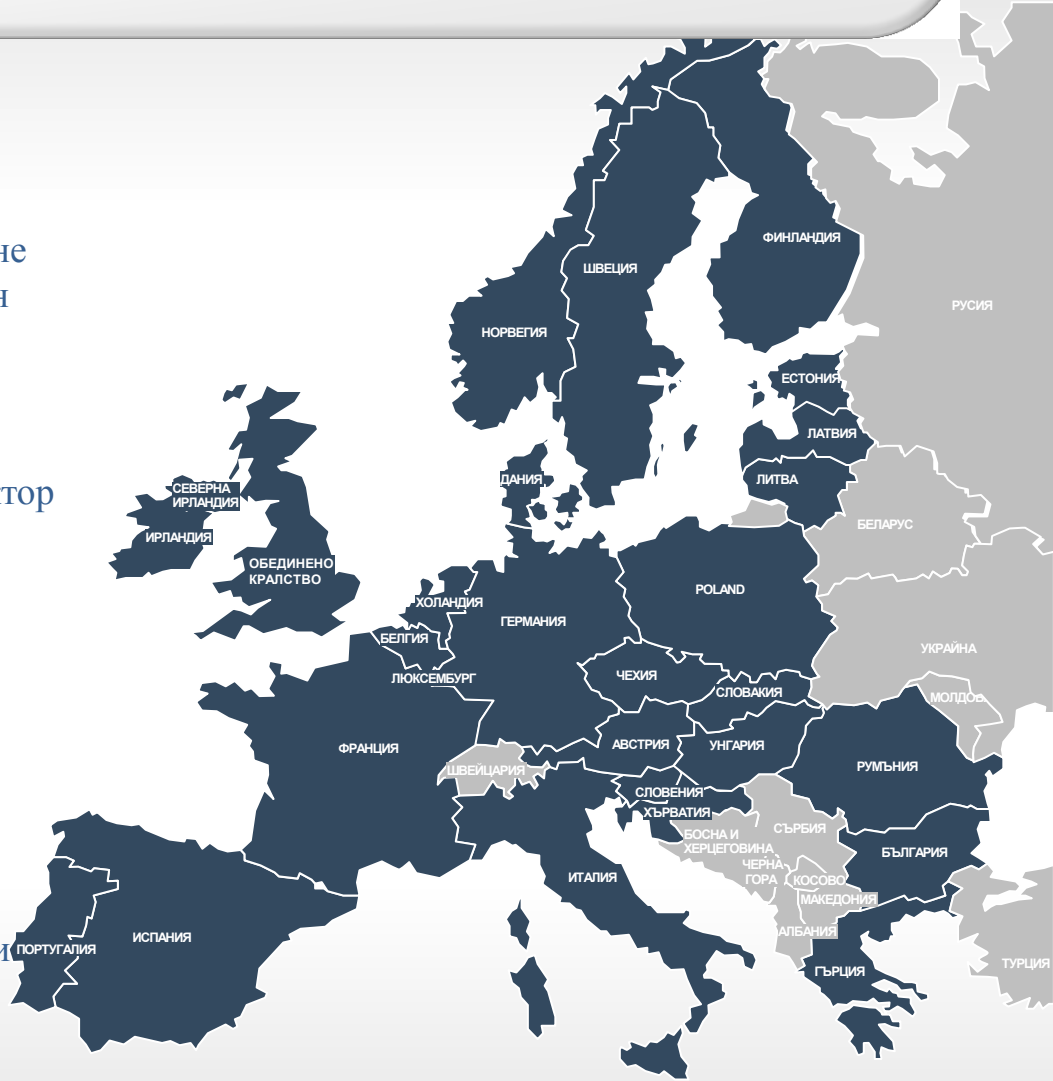

1. Смяна на доставчик в рамките на 24 часа –до 2025 г.
2. По-добра информация за енергопотреблението и съответните разходи.
3. Ясни и лесни за разбиране данни във фактурите.
4. Достъпни платформи за сравнение на цени.

Европейски целеви модел

- Европейският целеви модел гарантира изграждане на единен европейски вътрешен електроенергиен пазар, както и единни стандарти за пазарите Ден Напред (ДН), Интрадей (ИД) и форуърден пазар.
- Честната и прозрачна борсова цена е ключов фактор за успеха на модела.
- Price Coupling of Regions (PCR)
- Multi-Regional Coupling (MRC)
- Напълно интегрираният Европейски електроенергиен пазар се очаква да увеличи ликвидността, ефективността, социалния ефект и прозрачността на цените и потоците.

Ролята на регулатора. REMIT

Европейска рамка за мониторинг и контрол на пазарите на едро за търговия с енергия, която

- ✓ Определя пазарните злоупотреби;
- ✓ Въвежда изрична забрана за манипулиране на пазара, опити за манипулиране на пазара и търговия с вътрешна информация в енергийните пазари на едро;
- ✓ Създава нова рамка за мониторинг на пазарите на едро на енергия за откриване и предотвратяване на манипулиране на пазара и търговия с вътрешна информация;
- ✓ Осигурява изпълнение на забраните и санкциониране на нарушения на правилата за пазарните злоупотреби на национално ниво;
- ✓ Регистрира всички пазарни участници;
- ✓ Събира данни - задължение за докладване на сделки;
- ✓ Осигурява сътрудничество на регионално и европейско равнище за установяване на злоупотреби.

Предоставяне на правомощия за разследване

Правила за разследване на нарушения

КЕВР следва да има правомощието:

- На достъп до всички съответни документи в каквато и да било форма и получаването на копия от тях
- Да изисква сведения от всички лица и снемане на устни обяснения
- Да извършва проверки на място
- Да изисква съществуващи записи на телефонни разговори или предаване на данни и други

Правила за определяне размера на санкциите при установени нарушения на Регламент 1227/2011

КЕВР следва да може да определя:

- **Ефективни, пропорционални и възпиращи санкции**
- **Санкциите следва да отразяват сериозността на нарушенията, вредите нанесени на потребителите и потенциалните изгоди от търговията въз основа на вътрешна информация и манипулиране на пазара**

Функции на КЕВР на либерализирания пазар

- Лицензиране и контрол на издадените лицензи;
- Регулиране на мрежовите тарифи;
- Определяне на добавка „задължение към обществото“;
- Мониторинг на пазара.

Електропроизводство

Конкуренция

Пренос и разпределение

Регулиране на мрежовите тарифи

+

„задължения към обществото“

Доставки на пазарите на едро и дребно

Конкуренция

Каква да бъде регулацията на енергийния пазар през следващите 10 години?

- ✓ Създаване на ликвиден, конкурентен и интегриран енергиен пазар на едро;
- ✓ Подобряване на сигурността на енергийните доставки на Европа и управление на външните фактори влияещи върху вътрешния енергиен пазар;
- ✓ Преминаване към нисковъглеродно общество чрез увеличаване на възобновяемата енергия и гъвкави енергийни доставки, отговарящи на търсенето;
- ✓ Развитие на функциониращ пазар на дребно в полза на потребителите;
- ✓ Изграждане на диалог между заинтересованите страни, сътрудничество и нови правила за управление.

